

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' ויצא ח' כסלו תשע"ז

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 545

פנינים יקרים

וַיֵּצֵא יעקב מבאר שבע (כח, י) פרש"י מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם ע"כ. ונראה דבכל מקום כתוב בלשון ירידה כי ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות בגשמיזות וברוחניות ומדכתוב בלשון "וַיֵּצֵא" מוכח שיציאת יעקב עשה רושם כי קדושת ארץ ישראל הלכה עמו ודבקה בו וזהו שפרש"י פנה הודו שהלך ההוד והזיו עמו.

וְהָנָה ה' נצב עליו וכו' (כח, יג) לשומרו. ר"ת עניו שגם כשיש לאדם את כל המדרגות והוא חכם וגיבור, ללא ענוה אין זה כלום, והעיקר זה הענוה. מובא בספד"ק מגלה עמוקות שהר סיני הגיע להר המוריה כשלן שם יעקב, והטעם כי גם הר סיני מרמו על הענוה. וזהו אשא עיני אל ההרים לשון רבים הר סיני והר המוריה. זכות עקידת יצחק וזכות קבלת התורה, ושניהם סמלו את הענוה.

וְהָיָה זרעך כעפר הארץ (כח, יד) יש לדקדק למה אמר שיהיו כעפר הארץ ולא אמר כחול אשר על שפת הים. אך הנה בחינת העפר שאף שהוא המקיים את כל הברואים אשר עליה כי מעפר יוצא לחם ויניקה לכל נברא ובלעדה לא תכון כל בריה עכ"ל היא שפלה מאד ונדרכת בכף רגלי ההולכים עליה תמיד. ובאמת היא הנותנת שהסיבה שהעפר מצמחת מזון לכל בריה היא מפני שהיא שפלה בעצמה ואיננה חשובה לכלום, לכן היא נתונה לאם לכל בריה. וממנה ילמד האדם להיות ענוותן כי עי"ז גדולה תהא זכותה עד להשפיע ממנה לכל העולם. וזה הכוונה בברכת והיה זרעך "כעפר" הארץ שמתחילה יחשבו כעפר שהוא נדרך בכף הרגל ועי"כ יעלו ויצמיחו להשפיע כל טוב לכל העולם. (תפארת שלמה)

וַיִּקֶץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי (כח, טו) רש"י הביא על הפסוק וישכב במקום ההוא שי"ד שנים שימש בבית עבר לא שכב בלילה אלא עסק בתורה. ובמקום הזה נוכח לראות שגם במקום שינה יתכן דביקות להשי"ת. על זה התפלא יעקב ואמר: ואנכי לא ידעתי שגם בשינה יכולים להיות דבקים בהשי"ת.

וַיִּקַּח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה (כח, יח) ללמדנו שאפילו האבן ושאר כליו מתעלים כחפצי גבוה ע"י הצדיק. עוד מסמל האבנים שנעשו אבן אחד שכח האחדות שנתן ליעקב הכח להרים את האבן הגדולה שעל פי הבאר ולהשקות שה פוורה...

וַיִּקַּח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה ויצוק שמן על ראשה (כח, יח) יעקב אבינו ע"ה לא חשש שמא עבדו עבודה זרה באבנים האלו [כדאיתא בע"ז (דף מה) שאין לך הר בארץ ישראל שלא עבדו בו העכו"ם? מפני שיש כלל שאין גם נעשה בדבר טמא, ומאחר ונעשה גם באבני המקום שנעשו לאבן אחת מזה ידע יעקב שאין באבן הזאת חשש נעבד ולכן שם אותה מצבה למזבח. (תכלת מרדכי)

וַיִּדְרֹךְ יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי וכו' (כח, כ) מילת לאמר בא להשמיעני שבכל נדר וקבלה צריך האדם לומר אם ירצה ה' בעזרת השם וכד' ואז יצליח.

אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כח, כ) קשה למה הזכיר שם אלקים המורה על מדת הדין הרי ביקש רחמי שמים? ועוד קשה שביקש רק לחם לאכול ותו לא? אלא שאמר אם יהיה אלקים עמדי היינו שאזכה להתפרנס במדת הדין ולא במדת החסד והצדקה. גם ממה שמגיע לו במדת הדין לא ביקש אלא לחם לאכול ובגד ללבוש בצמצום כרבי חנינא בן דוסא שהסתפק בקב חרובין.

(בני יוסף)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זי"ע א"א פ' תצלה תשל"ה (פ' זכור) הובא לזכרם ע"י א.א.

שומע שיש בורא ומחפש, מי הוא? איפה הוא? איך אני יכול למצוא אותו? זה שאנו מדברים שיש בורא כל העולמים, זה שיגרא דלישנא, מצות אנשים מלומדה, זה לא בורא כל עולמים. אל בורא כל עולמים מגיעים מכזה מצב של "אשרי אדם מפחד תמיד", כאשר חיל ורעדה יאחזון שלא יאבד את הכרת המציאות שלו, שיהיה "מבשרי אחזה אלוקה". כל עוד שלא יהיה בפחד הזה לא ישיג את מציאות הוי". ולכן אנו בגלות כל האלפי שנים. ומה שבכל זאת העולם קיים זה בזכות אותם יחידי סגולה שבכל הדורות. לולי הזכות שלהם לא היינו יכולים לחיות אף נשימה אחת. כי כמו שכל האויר דחוס בקיטרוגים כך העולם דחוס עם העבודה של אותם הצדיקים האמיתיים, שמסרו את כל החיים שלהם בכדי שיוכלו להחזיק את האויר של העולם.

מי אמר להם לעשות כן? למה הצדיק עושה והרשע לא, הרי שניהם אותו בשר-ודם? ולמה אנו לא עושים? - זה הכל ענין של רצון. אנו רואים - למשל - בעסקים, אחד יושב בחנות ריקה שבור ורצוץ, נכנסים קונים ויוצאים בידיים ריקות, "אין מה לקנות". ושכינו טיפוס זריז, כל היום שמע מה הקונים מחפשים, זה רצה את המוצר הזה וזה את המוצר הזה, והוא לא היה עצל, הלך והביא והביא עד שהתפתח ונעשה סוחר גדול. כל יום הוא שומע מה הקונים מבקשים, ולאט לאט הכניס עוד מוצר ועוד מוצר מהתחום שלו, הוא לא עוסק בכמה תחומים, אבל מהתחום שלו יש אלפי מוצרים. שני החנויות אחת ליד השניה

כל העבודה שאדם עושה היא רק נשימה אחת. והיות שהבריה אינה קיימת בהמשך אחד רק היא מתחדשת בכל רגע, "חדשים לבקרים רבה אמונתך", גם האדם מתחדש כל הזמן, וכל נשימה הוא נהיה בריאה חדשה. ובכל נשימה שהוא מתחדש לבריאה חדשה בא עליו נסיון חזק. אבל הנסיון הוא רק דמיון, כי הנסיון הוא בבחינת אנוש. ולמה הרבש"ע רוצה להביא אותו לכזה נסיון, כי כשם שילד אוהב להיות בחיקה של אימו והאמא אוהבת להחזיק אותו, כך הרבש"ע אוהב את בנו - את העם הנבחר עם ישראל - שיתרפק בחיקו כביכול. והיות שטרדות הזמן שוברים את האדם והוא נהיה בבחינת גלות, דהיינו בחינת שכנתא בגלותא, שהוא שוכח לגמרי את קודשא בריך הוא, אזי הרבש"ע מעורר אותו בכל רגע ע"י נסיון בכדי שהוא יעורר רחמי שמים ויצעק "אמא תעזרי לי".

והסיבה שהאדם לא מתעורר וצועק "אמא", "אבא", היא משום שהוא הולך בקרירות. כל הדרך עבודה שלו היא "אשר קרד בדרך". הוא לא חי בעבודה, והוא חי עם המציאות שלו. ואז הוא ערום. ערום מכל. ולכן גם כשהוא מגיע לידי נסיון הוא ערום מכל. אין לו שום דבר. לעומתו הצדיק אמת יש לו בקרבו פחד תמידי, תמיד הוא מונח בפחד "יום ולילה לא ישבותו", הוא עובד כל הזמן. ובזמן שהאדם מגיע לנסיון, כפי מידת הפחד שיש בקרבו כך הוא נתפס בנסיון. ומהו הפחד? שלא יאבד את תחושת הסכנה, ושלא ישכח שהוא אחוז בחיקה של האמא.

יש אדם שמשתוקק לאחדות הבורא, הוא

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

ולמה זה עצל וזה לא, הרי הם אותו בשר ודם אז מה פתאום זה כך וזה כך?

הסיבה לכך, שבשעה שהאדם הוגה את הרעיון נופל עליו פחד של עצלות, והפחד הזה של העצלות זהו כל העבודה. כי בזמן שהאדם צריך להכנס בשלב העבודה, נופלים לו כל מיני מחשבות וכל מיני פחדים. וזהו כל האדם, המחשבה. ובזמן שהוא נכנס לעבודה, דהיינו בשעה שהוא בא לידי נסיון, גם הצדיק וגם הרשע הרבש"ע נותן להם את אותו נסיון, לשניהם יש את אותו יצר הרע, ואדרבא לצדיק יש יצר הרע יותר גדול כי כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו. וההבדל הוא, שזה שאינו עומד בפחד כל הזמן, בשעת הנסיון כאשר הוא חוטף את המכה הוא נתקף בבהלה, ושיעור הבהלה הוא כפי ההרגל שלו, ככל שהוא חי בהרגשה שאין טבע יש רק רחמים ולכן הוא חי תמיד בתחושת סכנה. אפילו דוד המלך הגיע לשיא המדריגה, לבחינת אין של הקדושה, והוא נפל בקליפה ופגם עם בת שבע, ומזה אנו רואים עד כמה האדם בסכנה. "חדשים לבקרים רבה אמונתך".

וכאשר שניהם (הצדיק והרשע) באו לידי נסיון, הנה הצדיק ברגע שהוא מקבל את המכה של הנסיון, אז בכח ההשתוקקות שהוא השתוקק וכפי הביטול שהוא ביטל את עצמו כך הוא נאחז בקדושה. ואף שגם הרשע יש לו את אותה מידה של השתוקקות רק חסר לו הביטול. ולמרות ששניהם בשר ודם ושניהם עומדים באותו נסיון, הצדיק באמצעות הפגם נמשך אל היסוד שלו, יסוד האנוש שהוא יסוד האין, והרשע נמשך ג"כ לאותו יסוד, יסוד האנוש, רק שהוא טועם את

הפגם ורואה שזה גשמעק ונשאר שם. גם הצדיק טועם את הפגם, הוא מוכרח לטעום, כי כל עוד שלא טעם הוא לא יוכל לעזור לרשע, כל צדיק שלא עבר את הגיהינום של העולם הזה לא נקרא צדיק, הצדיק הוא אותו רשע כמו הרשע, ובעיני עצמו עוד יותר גרוע מהרשע. וזהו ההבדל בין נח לאברהם. נח איש צדיק תמים, היה לו שלימות, אבל לא הציל אלא את עצמו, "את האלוקים התהלך נח". ואברהם אבינו שהכניס את דורו תחת כנפי השכינה נאמר עליו "אחד היה אברהם" שבעצמו היה בבחינת "אחד".

נמצא שבין הצדיק ובין הרשע הולכים באותה דרך, ושניהם נכנסים לאותו פגם, רק זה נשאר תקוע שם וזה יוצא משם. יותר מדויק שניהם נשארים תקועים שם, רק זה תופס את הקדושה וזה תופס את הטבע. מבחוץ לא יודעים על שניהם כלום, ולכן לא שייך לדעת מי צדיק אמת ומי לא רק אחרי שמסתלקים מן העולם. איננו יודעים מי הוא בלעם ומי הוא משה. על משה רבינו היתה מחלוקת של דתן ואבירם, וחשדוהו באשת איש, ולמרות שכולם ידעו שהוא הוציא את בני ישראל ממצרים וקיבל את התורה מפי הגבורה, על זה היה להם מאה אלף תירוצים שלמרות שהוא ידוע כצדיק הוא חשוד על אשת איש. וכמו כן הוא לאידך גיסא, כאשר רואים אצל האדם מעשי רשעות אי אפשר לדעת אם הוא צדיק או רשע. לשניהם (לצדיק ולרשע) יש כת שרצה אחריו ואומרת שהוא הצדיק והוא הרשע, ויש כת שרצה אחרי השני וטוענת שהוא הצדיק, כך שלעולם אי אפשר לדעת מי צדיק ומי רשע.

המשך יבוא אי"ה

המשך פציצים יקרים

ושבתי בשלום אל בית אבי וכו' וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך (כח, כא) איתא בכתובות (ג) המבזבז לצדקה אל יבזבו יותר מחומש מנכסיו אולם איתא באגרא דפרקא שלא יבזבו יותר מחומש היכי דלא חטא, אבל אם חטא עליו אמר הכתוב וחטאתך בצדקה פריק כפי יכולתו. לפי"ז מובן דברי רש"י שלם מן החטא ולכך אמרו שלא יבזבו יותר מחומש דאל"כ הייב לתת כפי יכולתו גם יותר מחומש בקיום מאה"כ וחטאתך בצדקה פרוק (הניאל ד).

וכל אשר נתן לי עשר אעשרנו לך, (כח, כב) הלשון "לך" מלמדנו שזהו הנדר שנדר יעקב דכל מה שיחנן אותו ה' חכמה בינה וממון יתנה ממנו לאחרים והכל לשמו יתברך כמו שמדייק בלשון עשר אעשרנו "לך", ביחוד גמור. (פתוחי חותם להר"י אבוחצירה)

והאבן הזאת - יהי בית אלקים (כח, כב) גם מי שלבו לב אבן תעמוד לו זכותו של יעקב שיוכל להתעלות עד שהוא עצמו יהיה מדור לשכינה בית אלקים. (שם משמאל מסוכטשוב)

וירא והנה באר בשדה וכו' (כט, ב) וירא והנה באר היא השכינה, ראה אותה שעתידה לגלות בשדה, והנה שם שלשה עדרי צאן שהם כהנים ליום וישראלים מצפים שמן הבאר ישקו העדרים, אך האבן גדולה על פי הבאר כלומר שהסט"א חומת ברזל המפסקת בין השכינה לישראל ומונעת השפע ואין דרך אחרת אלא ונאספו שמה כל העדרים שהם כללות ישראל בעת התפילה ואז גללו את האבן שהיא הסט"א מעל פי הבאר השכינה...

ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכו' בן רבקה הוא (כט, יב) יוסבר בבחינת צדיקים ילכו בה (הושע יד) וזה כי אחי אביה הוא ברמאות וכו' בן רבקה היא הכשרה. עוד מרומז ממש"כ ותרץ ותגד לאביה היינו זאת הבחינה של ופושעים יכשלו בס' בא לו בנקל יותר כי הרמאות באה בריצה כלומר בנקל. משא"כ הקדושה צריך סיוע מלעלא כמ"ש הבא לטהר מסייעין לו...

והיה בכל יחם הצאן המקשרות וכו' ובהעטיפ הצאן וכו' (ל, לו-מב) והיה בכל יחם הצאן המקשרות היינו שמתאווים הלומדים לשמה בהתקשרות לידע דין אמת לאמיתו הקב"ה מסייע ומורה להם דרך האמת אז ושם יעקב - הקב"ה את המקלות שורש הדינים למקומם. אך בהעטיפ הצאן שהם בפיורד ח"ו כי כוונתם להתנשאות והיה העטפים ללבן לחלק הסט"א, ה' ברחמיו ינחנו בדרך אמת למען כבוד שמו יתברך. (פתוחי חותם להר"י אבוחצירה)

וישלח יעקב מלאכים וכו' (לז, ד) יעקב היינו כלל ישראל שמקטינים עצמם ככתוב יעקב כי קטן הוא (עמוס ז) אל עשו אחיו בגלל עשו אחיו הכוונה אל היצר הרע שיש בנו. כי בזכות זה זכינו לקבלת התורה. לכן צריך כל אחד שלא ליאש עצמו אלא יאמין שתשובה ומעשים טובים מועילים נצח ישראל לא ישקר ובזה דוחין טענת המלאכים שאמרו מה אנוש כי תזכרנו, וד"ל. (מרפא לנפש)

ויותר יעקב לבדו וכו' (לה, כה) איתא בחז"ל אל תקרי לבדו אלא לכדו. יעקב אבינו ע"ה הזכיר הענין דרבקה וכדה על שכמה שהיתה בה מדת החסד והראתה דיסוד החיים הוא החסד. וחסד זה יסוד ביטול היש. בכדי להגיע לחסד צריך לבטל את כל האינטרסים האישיים ובה יש יסוד של מסירות נפש שמרמזו בקריאת שמע בכל נפשך ובכל מאריך...

ויבא יעקב שלם עיר שכם (לז, יח) אתערותא של בחינת לעבדו שכם אחד הוא על ידי שלום ושלום הוא בחינת יעקב שהוא הארת פנים. וזה בחינת מבקשי פניך יעקב - (תהלים כד). (לקוטי מוהר"ן)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

02 - 5829688 ☎ פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

